

Új hit, új remény

2009 június 30. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Ha valaki Zólyomnál letér a főútról, és Nagyócsánál bekanyarodik egy kis mellékútra, és úgy halad tovább Besztercebánya felé, akkor átmegy azokon a falvakon, amelyekben Bartók szlovák népdalokat gyűjtött. Egyszermind számos késő román kori és gótikus templomot láthat, bennük freskóval, szoborral, szárnyas oltárral. E falvak közé tartozik Cserény is, ahová Madách miatt utaztam el. Zolnay Lászlótól tudtam meg, hogy a cserényi freskókon az egyik Madách is látható, mivel a család birtoka volt valaha ez a település is.

„III. Endre király 1300. augusztus 17-én Cserény (Cerin) területét... hadi érdemeiért adományozta Kürtösi vagy Oszlári Madách-Zubratha ispán fiának, Kürtösi Pál comesnak. Noha Madách fia Pálnak Nógrádban, Turócbán, Liptóban is volt tetemes jószág (Liptóban Ludrova), 1300-ban szerzett birtokán, Cserényben telepedett meg. Itt épített kúriát és templomot. Amíg... a kisebb birtokokat öröklő ivadékok Zólyom vármegyében maradtak, addig Madách Pálnak fia, Oszlári Lökös vagy Lőrinc mester ispán... Nagy Lajos királynak aule milese lett, utóbb délre költözött a megyébe... Fiai Nagy Lajos királynak apródjai voltak. Öccsétől, ifjabb Páltól (Madách fiának, id. Pálnak ötödik fiától) a sztrigovai Madáchok nemzetsége származott le. Ez a két testvér azonban – Lökös aule miles és ifj. Pál – megvált cserényi jószágaitól és Hont, illetve Nógrád megyébe települt vissza... Az elmondottakat úgy foglalhatnám össze: a cserényi templomot Madách fia, Pál építtette 1300–1332 között. A freskón felbukkanó lovagalak talán e Pál fia Lőrinc (Lökös) comes, Nagy Lajos aule milese.”

De térjünk vissza az említett ábrázolásokhoz: ezek közül valamelyik – ha igaz a feltételezés – az egyik Madách is arcvonását rejti. Vajon a három közül melyikét? Zolnay Lászlót idézem: „A mecénás, a donátor személyét két alkalommal is látni véljük. Az északi oldalon ugyanis a magyar szent királyok egyikének – tán Szent Lászlónak – gyalogos alakja mellett megjelenik a templomalapítónak vagy a freskók készíttetőjének alakja is. Világi ruházatú lovag. Sőt – úgy tűnik – mintha a feltámadás jelenetén is ugyanőt látnánk. Itt testére feszülő, térdig érő fegyverkabátban, dereka alatt vastag övvel, tőhegyes sarukban végződő harisnyanadrágban, apródhajzattal jelenik meg. Imára kulcsolt kézzel fordul az arkangyalhoz. A donátor elhelyezése annyira centrális és kiemelt, hogy festői hangsúlyt vélünk ebben az ábrázolásban is. (A koronás alakot, a királyt lényegesen kisebb léptékben s szerényebb koloritással érzékelteti a festő, immáron belépőfélben a mennyország – Péter űrizte – kapujába.)”

De vajon nem inkább az utolsó ítélet részletén látható, fő helyen szereplő bajuszos alak Madách is, aki barettel a fején a pokol kapuja előtt áll összekulcsolt kézzel, talán rimázkodva? Hogy erre gyanakszunk, annak első sorban a Madách Imrére oly jellemző bajusz az oka.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló